

Svargnor Maynal

Heaven's Man

Svargnor Maynal

Heaven's Man

Gondi Adilabad Project

© 2023 Wycliffe Bible Translators, Inc.

This project text is licensed under a CC 4.0 International License.

Batal Baga Manta

Padana Niyam

Book Name	Abbreviation	Page
rūtu pustak	rūtu	1
yōna pustak	yōna	9

Puna Niyam

Book Name	Abbreviation	Page
pilemōntun lihi kīta ciṭi	pile	18
yākob lihi kīta ciṭi	yāko	21
yōhan lihi kīta reṇḍava ciṭi	2yōha	30
yōhan lihi kīta mūḍava ciṭi	3yōha	32
Topical Index	66
Names Index	77
Maps of the Bible	88

rūtu

modol vāci kiyval goṣṭi

id kalit ropo tanvaṅg kāryaṅg pūri kiyan sāṭi, yūdulke āyva yūdulk āyur vūrkun gir bagavantal bahan vāḍakam kīntoro iḡrayēl jātitur kari kiyana inḡer id rūtu inval pustaknaga lihi kīsi manta. rūtu inval veylo mōyab dēsna ānd, iḡrayēl dēsna āyo. pōsaṭi veylo āta ad nayomina cokoṭ-vāyuṭ sūḍan sāṭi rūtu tanva parjatun suṭi kīsi, iḡrayēl dēsnaḡa vānta. iḡrayēl dēsnoṛ dāvid rājal ani vōnur totturkun id rūtu bahan aval āsi niltayo, id katataga lihi kīsi manta.

id katatun vāci kiyan mune id goṣṭi kari kīmṭ

tole iḡrayēl dēsnaḡa yūda jātitun ropo undi niyam matta. batal itteke kuṭumbataga ivir markmaṅji ḍagur mari marmiṅg āsi māṛteke, sērnḍu taṅgen tuṅsi, tādana āstitun poro adikār vāle āntoṛ. uṅḍe vūrkun mari-miyaḍ jalma āteke, ad āsti markna ānta. undi mōka vorore maṅji māṛteke, ad āsti karumnor pālevāṅḍan ānta. bōṛte vōna kuṭumbatal uṅḍe gir pisi mandantero, vūr samdira cokoṭ-vāyuṭ sūḍval jimedāri vōṛ pālevāṅḍan poro mandanta.

id pustaknal karivalik goṣṭiṅg

bagavantanaṅg icaṅg nama parur ahan pūre māyval.

barosate pisvalir hindal bagavantal tanvaṅg kāryaṅg pūri kiyval.

dusurkun madat kiyvaḍun hindal, kuṭumbamun poro, sōptalir poro barosa irvaḍun hindal, vūra pisval tarika māryusi, bagavantal vūrkun ānand siyval.

bagavantana cokoṭ-pān sirip yūdulkun sāṭine āyo bati samdi jātinur sāṭi manta.

bagavantal jagduniyata parjatun cokoṭ sūḍval ani vūra pisvaḍun ropo tanvaṅg kāryaṅg pūri kiyval āndur.

yelimelekna kuṭumbataga vele duksa vāyval

1 nāy vehvalir adikārir rāj tākusval gaṭkate* ijrāyēl dēsne karu arta. te yūda yēriyata betlehem cahartal voror māynal tanva bāykon ani ivir markun piysi, mōyab dēsne pisle sottor. ²vōr māynana porol yelimelek. vōna bāykona porol nayomi.* ivir marknaṅ porolk mahalon ani kiliyon. vūr yūda yēriyata betlehem caharte manval yepratiyulk inval sagater āndir. vūr mōyab dēsne sonji, aga piser matter.

³ahan piser maneke, nayominor māḍso yelimelek mārter. te rāṇḍe veylo nayomi ani tānur ivir marke meysi matter. ⁴⁻⁵vūr mark mōyab dēsnaṅ pēkin tuṅter. av pēkiknal undita porol vōrpal, undundita porol rūtu. ahan kami jāda daha sāl̄k āta peje mahalon ani kiliyon gir mārter. te nayomi māḍso ani mark selva pōsaṭi veylo āta.

nayomi betlehem caharte malsi sonval

⁶⁻⁷ahan mōyab dēsnaḡa piser maneke nayomi, “tanva dēsnaḡa

paṇṭaṅ muktari paṇḍnal bagavantal tanva parjatun āsirvād sīsī, pir vāyustor*” injer kēṅjta. aden sāṭi nayomi ani tānaṅ kōryak agaṭal yūda yēriyate sonle tayar āsī, sariy pesitaṅ.

⁸bati ahan sonjer maneke, nayomi kōryakun tōḍo, “miraṭ mī seḍmite malsi soṇṭ.* sātur nā markun poro ani nā poro mīva māriyo ad permatun tohtiṭ. ahne bagavantal mī poro gir tanva māriyo ad permatun tohir. ⁹bagavantal mīkun āsirvād sīsī, miraṭ uṇḍe undi jōka marmiṅ āsī, mīkun rōn-racca sīnur” injer kōryakun kalita.* ¹⁰aske raṇḍute kōryak jōrte āḍser, “nī saṅgane nī lōkurga vāntom” ittaṅ.

¹¹bati nayomi, “nā kōryakniṭ! miraṭ nā saṅga bāri vāntiṭ? mī seḍmite malsi soṇṭ. mīkun tuṅgle, uṇḍe nā pīṭe mark puṭanir intiṭ ki batal? ¹²⁻¹³nā kōryakniṭ! mī seḍmite malsi soṇṭ. nana uṇḍe voron tuṅga paronacor mātarina āton. undi mōka nākun barosa manta injer nēṇḍ bōne tuṅsi, ivir markun jalma sīkater, vūr ḍaguk ānal vēri, vūr sāṭi miraṭ manda parkiṭ ki batal? nā kōryakniṭ! manda parviṭ. bagavantal nākun bayman

* **1:1** ijrāyēl dēsnaḡa rājan nēmi kiyvak modol * **1:2** nayomi itteke kusite ani ānandne manval veylo injer artam * **1:6-7** tanva dēsnaḡa sāṭi bagavantal kāneta intajam kītor

* **1:8** tamva beyena rōn sonji uṇḍe marmiṅ āyavaco inval artam * **1:9** kalival selete mukka burval

ātor, aden sātine mīkun lākta duksat ter nākun adik duksa lākta” injer aven tōdo vehta.

¹⁴ad kēnci uṇḁe adik āḁtaṅ. ad vakatne vōrpāl pōraḁun kalisi, tanva seḁmite sonle pesita. bati rūtu pōraḁun urngi kīsi, matta.

¹⁵te nayomi, “icula! nīva sēriyaḁ tanva parjataga tanva pēndaga malsi sonjer manta. nime gir tān saṅga son” injer vehta.

¹⁶batī rūtu, “nā pejey vāyma, suṭi kīsi son’ injer nākun julma kiyma. nime бага dāki aga vānton, nime бага mandki aga mandanton, nī lōkure nā lōkur, nī bagavantale nā bagavantal. ¹⁷nime бага sāki aga nana gir sāka ani agane nākun māti kīnir. maran tapsi dusro batay nihgaṭal nākun pāki kiyarte, bagavantal nākun bey ḁagur siksa siyir” injer itta. ¹⁸id goṣṭi kēnci, tanva saṅga vāyle, rūtuna man mārita injer nayomi samje māsi, ad goṣṭit bārete julma kiyvakne dab matta.

nayomi ani rūtu betlehem caharte yevval

¹⁹ahan av raṇḁ tākser betlehem caharte yevtaṅ. yevta peje, ad

cahartur samdire aven sūḁsi, gul kusi āter. veylok aveknaga vāsi, “id nayomi ānd ki?” injer undit undi pūsi kītaṅ.

²⁰te nayomi “hō nayominay āndun. bati nākun nayomi injer kēymaṭ. bāriteke vōr sarvasaktivantal bagavantal nākun bey duksa sītor. aden sātī nākun nayomi* invaḁun badli māra* iṇṭu. ²¹nan igeṭal soneke, gan-gōtne sotton.* bati iṅke bagavantal nākun pōsaṭin dāt malusi tattor.* miraṭ nākun nayomi injer bāri kēyantiṭ? maha saktivantal bagavantal nākun bayman āsi, bey duksa sītor” injer vehta.

²²ahan nayomi ani mōyab dēsna tanva kōriyaḁ rūtu, mīre māsi vanjina paṇṭa koyval kālam modol āneke, betlehem caharte yevtaṅ.

bōyajna polamnaga rūtu sarva perval

2 nayominor māḁso yelimelekna kāndāntor ḁagur danevantāl pālevāṇḁal mattor. vōna porol bōyaju. ²nayomin saṅga mōyabna rūtu, “nākun polamnaga sarva perle sonda sīm āti.* polamnaga paṇṭa

* **1:20** nayomi itteke kusite ani ānandne manval veylo injer artam * **1:20** māra itteke duksate manval veylo injer artam. * **1:21** selete “igeṭal soneke nahga samdiy matta” injer manta. * **1:21** selete “nākun batay selvakne malusi tattor” injer manta.

* **2:2** musaparir āyi, rāṇḁe veylok āyi, pōsaṭir āyi seleke uṇḁe dusrur bōre garib lōkur āyi, koyneke vahukne tūrta sarva pera vaco injer hebriyulkna niyamnaga lihi kīsi manta.

koyusval kārobāri bōre nā poro
 daya tohci sarva perle vopanurte,
 aga sarva peranton" injer pūsi kīta.
 aske nayomi, "nā kōryađi son" injer
 vopta. ³te rūtu undi polamnaga
 sonji, aga manval kārobārin "id
 polamnaga sarva perkay?" injer pūsi
 kīta. ani būytalir koyneke suđi kītatur
 pejey-pejey perser matta. tana perser
 manval polam yelimelekna kāndāntor
 bōyaj inval cuđamna ānd inval tān
 t̄ava sele matta.

⁴bōyaju betlehemnal polamnaga
 vāsi, būytalir saṅga, "bagavantal
 mī tōđo manir" ittor. te vūr malsi
 "bagavantal nīkun āsirvād siyr" itter.
⁵aske bōyaj būytaliror kārobārin
 saṅga, "ad bad điya ānd?" injer pūsi
 kītor. ⁶te vōr kārobāri, "nayomin
 saṅga vāta, ad mōyab dēsna điya
 ānd. ⁷būytalir pejey sarva pera
 sīm' injer nākun pūsi kīta. te 'pera'
 injer vehton. te sakedalte inke vēri,
 perseren manta. bati gačkamen
 mātram guđsetaga sonji āram yēcci
 vāta" injer bōyajun vehtor.

bōyaju rūtun poro daya tohval

⁸aske bōyaju rūtun saṅga, "bāyi nā
 gosđi kēnja, id nā polamun suđi kīsi,
 dusrona polamnaga sonma. igen
 nāvaṅ būytekun karum sarva perser
 man. ⁹vūr būytalir bagate paṅđa
 koyser mandantero, vūr pejeyen
 sarva perser man. vūr điyurkun bōre

nīkun nōyusva injer hukum sīton.
 nīkun yēr vačka vasteke, būytalir cēndi
 kīsi irtaṅ buđđinaga sonji, yēr un"
 injer vehtor. ¹⁰⁻¹¹aske rūtu bōyajun
 poro vele mānde mur-čoṅgraṅ kođsi
 būđ sūđser, "nanate dusro dēsnona
 āndun. bati nā bārete batal kari
 kīsi, nā poro daya tohcer manti?"
 injer gul āsi, bōyajun pūsi kīta. te
 bōyaju, "nī māđso mārta peje, nime
 nīva pōrađun kīta cākoratun bārete
 nākun samdo vođki āta. nime nīva
 kučumbatun ani nīva dēsun suđi kīsi,
 iden mune vođki sele matter vūr
 parjataga pisle vāti. ¹²bagavantal
 nime kīta aden malsi āsirvādna paṅđi
 sīnur. ijrāyēlknor bagavantanaṅ
 mārelkun būđ volsi bace māyle vāti.
 vōre nīkun đagur inam sīnur" injer
 vehtor. ¹³te rūtu, "mālka, nan nīvaṅ
 būytekun undita āyvek gir nā poro
 daya tohci, nā saṅga cokođe vađkti.
 nīva daya nā poro mani" injer itta.

bōyaju duparita nehli tinle rūtun kēyval

¹⁴duparita yēlate, "nime ige vāsi, icur
 sārī yēcci kusiđe tin" injer bōyaj tān
 saṅga vehtor. te būytalir karum nehli
 tinle utta. aske bōyaju tān poheṅ
 sītor. te tindanaccor tinji icuṅsi
 meyusta. ¹⁵ani sarva perle tētta.
 aske bōyaj būytalir saṅga, "rūtun
 sađin karum gire pera sīmđu. bōre
 tān āpusmađ. ¹⁶sarva pernal tān sāđi

muṭīnagaṭal icuk-icuk tuhcer soṇṭ. tān bōre rāṅg siymaṭ” injer būyṭalirkun hukum sītor.

bōyajun bārete nayomi kēnjval

¹⁷te rūtu nulpe vēri ad polamnagan vanjina sarva perta ani aven kohkta. te av lage undi bīvḍamen ātaṅg. ¹⁸av vanjiṅg piysi, rūtu betlehem caharte manval rōn vāta. aske ātihare nayomi sūḍta. te tana peṭimen tineke meyusi tattaṅg av poheṅg ātiharen sīta. ¹⁹aske ātihare, “nēṇḍ nime бага kām kīti? bōna polamnaga sarva perti?” injer pūsi kīta. “nī poro daya tohvan bagavantal āsirvād siyir” injer itta. te rūtu, “ad polamnor mālkana porol bōyaju bere” injer vehta. ²⁰aske nayomi, “vōr bōyaj mākun karumnore pālevāṇḍal āndur. pisi matturk ani sāturk gir vōr madat kīser mantor. mākun gir cokoṭ-vāyūṭ sūḍvalirgaṭal voror āndur. māriyo ad perma tohval vōr māynan bagavantal āsirvād siyir” injer kōryaḍun saṅga vehta. ²¹aske mōyab dēsna rūtu, “acore āyva, nā saṅga ‘tanva paṇṭa samdo koysi mārṇal vēri tanvur kām kiyvalir barobar sarva perle vara’ injer vehtor” itta. ²²te nayomi, “nā kōryaḍi, vōnaṅge būytekun karum sarva perser man. dusrona polamnaga sonma. undi mōka dākite bōre nīkun taklib sīnir” injer kōryaḍun vehta. ²³te rūtu vanjina paṇṭa koyval

kālamnal te gohkna paṇṭa koysi mārṇal vēri, bōyajnaṅg būytekun saṅga sarva perser ātiharena rōn piser matta.

nayomi rūtun saṅga batal bahan kiyaṇa injer vehval

3 undi diya nayomi rūtun saṅga, “nā kōryaḍi, nīkun voror māḍso matteke, nīva cokoṭ-vāyūṭ samdo sūḍsi yēṭndur. iden bārete nana tapvak batal ter kiya lāgar. ²bōnaṅg būytekun pejeyen nime sarva pertiyo vōr bōyaju mākun karumnor pālevāṇḍal āndur. icula! nēṭa rātun kaḍataga gohk kohkusi tuḍasantor. ³nime yēr tuṅgsi, gama gama gāḍi siyval niy (seṇṭ) sōksi, nihga manvaliknagaṭal cokoṭna kapḍi pōṇḍsi, kaḍataga son. vōr tinal unal vēri vōn disvak man. ⁴vōr бага mīṇḍantoro ad dihante sūḍsi, vōn karum sonji, vōnaṅg astur kālḱna dupaṭi terisi kālvaḍa mīṇḍa. nime batal kiyanayo vōr vehantor” injer itta. ⁵te rūtu, “miraṭ vehta tīr kīnton” injer ātiharen jawab sīta.

rūtu bōyajun bēṭe māyle sonval

⁶rūtu kaḍataga sonji, ātihare vehta tīr samdo kīta.

⁷bōyaju peṭimen tinji, ānandne ad rāsita handa bāj sonji, mīṇḍtor. aske rūtu nehāre sonji, vōnaṅg astur kālḱkun poroḍa dupaṭi terisi

agane miṇḡta. ⁸naḡḡum narka jōpne miḡuṅneke kudurkne āsi tēttor ani tanvaṅ astur kālkun karum undi veylo miṇḡsi manval kari kītor. ⁹ani, “nime badeni āndi?” injer bōyaj pūsi kītor. te “mālka! nana rūtuna āndun. nime nākun karumnor pālevāṇḡani āndi ani nāva cokoṭ-vāyuṭ sūḡval jimedāri nī poro manta. aden sāṭi nīva dupaṭi, nā poro jarasi muca”^{*} injer itta.

¹⁰te bōyaju, “bāyi, bagavantal nīkun āsirvād siyir. nime pahje itteke garibe āyi danevantale āyi ḡiyon sūḡsi, tuṅga parndi. bati nime ahan kiymaki. nime nayomina kuṭumbat poro modol tohta dayatunter adik nīva māriyo ad permatun tohcer manti. ¹¹aden sāṭi bāyi nime verima. nime itta ad samdo kinton. nime cokoṭna gun-gān vāle pēḡini āndi injer samdirkun ṭāvaye. ¹²nana karumnor pālevāṇḡana inval karale ānd ani nīkun cokoṭ-vāyuṭ sūḡvana āndun. bati nākun ter karumnor uṇḡe voror mantor. ¹³id rātun nime igen man. nīva jimedāri yētantor batalo sakren vōn pūsi kīsi, kari kinton. undi mōka vōr jimedāri yēṭveke, nanay nīva jimedāri yētanton injer jīva vāle yehōva bagavantana poroḡe voṭ vāṭsi

vehcer manton. uḡḡe mānal vērite, igene narma” injer vehtor. ¹⁴te ad vōna kālvaḡay narumta. voron voror voḡke māyvak jur-jur sikaṭi maneken tēṭta. aske bōyaju, “nime kaḡataga vāta goṣṭi bōne vehma” injer rūtun saṅga ittor. ¹⁵ani “nīva koṅgu tāra” ittor. ahan ineken ad tāṛta. te bōyaj sārūṅ adliṅ vanjiṅ kahci gaṭi dohci, tōcutor. aske rūtu caharte malsi sotta.^{*}

rūtu kaḡatal nayominaga malsi sonval

¹⁶tanva ātiharena rōn yevta peje rūtun, “nā kōryaḡi, nime sotta kām batal āta?” injer nayomi pūsi kīta. aske rūtu, tanakun bōyaj batal bahan kīka injer vehtor ad samdo vehta.

¹⁷“ade āyva vōr, ‘rikam keykne ātiharena rōn sonma’ inji, sārūṅ adliṅ vanjiṅ sītor” injer gir vehta.

¹⁸aske nayomi, “nā kōryaḡi, batal bahan jargantayo kare mānal vēri dīra. id goṣṭi nēṅḡu tivusnal vēri, vōr bōyaj gap-cuk manor” injer rūtun vehta.

bōyaj ani uṇḡe voror pālevāṇḡal

4 ad vakatne bōyaju caharta pāṭakun karum manval parja

^{*} **3:9** cokoṭ-vāyuṭ sūḡval jimedāri yēṭton injer samdirkun tohan sāṭi, yūda jāṭiter marmiṅ āneke, novral novrin ihne dupaṭi mucusītor. ^{*} **3:15** selete “aske bōyaj malsi caharte sottor” injer manta.

udval jāgataga uttor. tana vehci mattor vōr cokoṭ-vāyuṭ sūḍval pālevāṇḍal vāser maneke, “dāda! ige vāsi uda” ittor. te aga sonji uttor. ²vōr utta peje bōyaju ad cahartur daha jank ḍaguk veḍilkun gir kēyustor. te vūr vāsi aga utter. ³aske bōyaj vōr pālevāṇḍan saṅga, “mā pālevāṇḍal yelimelekna veylo nayomi mōyab dēsna malsi vāta. ad nayomi iṅke, ‘tanvor māḍso yelimelekna bomi vomka’ injer manta. ⁴iden bārete nīkun gir voḍki arusana injer vicar kīton. ige ucci manvalir veḍilkun mune ani vīr samdir mune id bomitun yētkā indkite, yēta. undi mōka yēton indkite, nākun vaha. ad bomitun yētval hak nī pejey nākune manta” injer vehtor. te vōr pālevāṇḍal, “nanay yētanton” ittor.

⁵aske bōyaju pālevāṇḍan saṅga, “nayominagaṭal ad bomi yētan nēṭi, sātor vōr mahalonta bāyko mōyab dēsna rūtun gir nimey tuṅga lāgar. bāriteke ad jāyjatun poro sātor vōna porol rāki kiya lāgar” injer vehtor.

⁶ad kēnci, vōr pālevāṇḍal, “ahan behete, nana yēta paron. bāriteke nā tōḍo puḍtur markna poroḍe ad

āya paro. aden sāṭi nā badli nimey ad bomita īsatun yēta” injer vehtor.

⁷tole iṅrayēl jātitaga cuṭal-band tamva tama jāyjatun yētneke āyi, vomneke āyi, voror tanva cepul teṇḍsi uṇḍe voron siyana. vomta yēttata pūri kiyan sāṭi ītal rivaj tākser matta. ⁸aden sāṭi vōr pālevāṇḍal, “nimey ad bomitun yēta” inji, tanva cepul teṇḍsi bōyajun sītor. ⁹aske bōyaj ḍaguk veḍilkun mune ani aga manvalir samdir saṅga, “nēṇḍ miraṭe gava mantiṭ. yelimelekna, kiliyonta ani mahalonta samdo jāyjatun nayomina keydal yēttan. ¹⁰sātor vōna poroḍe jāyjat rāki kiyan sāṭi, vōna porol kuṭumbataga ani caharta janoba lekatal pāsi vāṭvak manle, nana mahalonta bāyko mōyab dēsna rūtun saṅga pāṭ ānton. id samdotun nēṇḍ miraṭe gava mantiṭ” injer vehtor.

¹¹⁻¹²ad kēnci aga ucci manvalir veḍilk ani ad pāṭaknaga nilsi manvalir parja, “hō! hō! mamote gava mantom. bagavantal yākobnaṅ* bāykok rāhel ani lēyan āsirvād sitape, nīva rōn vāta veylon gir vele mari-miyaḍ āyan lāsi āsirvād siyir. yepratiyulkna sagaturgaṭal dan-davlatne baḍe māsi

* **4:11-12** bagavantal yākobna poroḍun badli kīsi iṅrayēl injer irtor.

betlehem cahartaga cokoṭna porol kamay kīnir. bagavantal id ḍiya pēḍin hindal nīkun siyval santān, tāmari ani yūdanor mari peresuna* kuṭumbat dāt baḍe māyir” injer itter.

rūtu marin jalma siyval

¹³te bōyaju rūtun saṅga pāṭ āsi, tanva rōn vōtor. tān saṅga maneke, bagavantal tān āsirvād sītor. te ad pīṭe manji, marin jalma sīta. ^{14–15}aske veylok nayomin saṅga, “nīva kōriyaḍ nīkun yēḍvir markun ter adik mayate sūḍanta. bagavantane ḍagur-pān vāyi bāriteke nīkun taṅgmarin sītor ani vōr nīva mātari-pānda jimedāri yētanur. vōr moḍḍal pūro ijrāyēl dēsnaḡa cokoṭna porol kamay kiyir. vōr moḍḍal nīkun ānand sīnur ani mātari pānde pōsi kīnur” injer ittaṅ.

¹⁶aske nayomi vōr moḍḍan kōrate yēcci, vōn markiṅg kīser matta.

¹⁷ājubāju manvalik veylok, “vōr moḍḍal nayomin sāṭi puḍtor” inji, vōn obedu* inval porol dostaṅ. vōr obedu yesayin miytor. yessayi dāvid rājan miytor.

rūtu ani bōyajna vēli

¹⁸id peresuna kāndānta vēli: hesrōn peresna kāndāntor.

¹⁹rāmu hesrōnta kāndāntor. amminadābu rāmuna kāndāntor.

²⁰nayasōn amminadābna kāndāntor. salmān nayasōnda kāndāntor.

²¹bōyaj salmānta kāndator. obed bōyajna kāndator.

²²yessayi obedna kāndator. dāvid yesayina kāndator.

* **4:11-12** peresu yūdanur marknagaṭal voror āndur ani yākobnor taṅgmari āndur. vōr maḍanor mari āyor bati vōna kuṭumba samdir tādāl-tamukun ter adik baḍe māta. bōyajnur totturgaṭal peresu voror āndur. * **4:17** obedu itteke sēva kiyval injer artam

yōna

yōnan bagavantana hukum kēnja vāyval

1 tole bagavantana vacan
amitayinor mari yōnan pāve māsi,
“nineva inval muke naguḍera pāp jāsti
āyval nana sūḍton. yōna nime tēcci
aga sonji, ‘bagavantal id naguḍun
nāseḍam kiyval mantor’ inji, vūrkun
pacar kīsi vaha” injer hukum sītor.
³bati yōnal bagavantana hukumun
kātri kiyvakne vōna carnatal parar
āyana inji, urpaṭa yoppeku caharde
sottor. ani tārsisne* sonval ḍagur
rūkatun sūḍsi, ṭikiṭ yēcci pesitor.

vaḍi-dūndaḍ rūka kōṇḍe māyval

⁴aske bagavantal samdurtun poro
ḍagur vaḍi-dūndaḍ vāyusitor. ad
vaḍi-dūndaḍe bey ḍagur tupān tēṭta.
aden hindal rūka ṭukḍeṅ āsi, sonval
gati vāta. ⁵rūka tākusvalir samdire
bey verisi, tamvaṅ pēnkun hētu
kīser kiliter. vūr rūkat halko kiyana
inji, rūkate vōser manvalik cījkun
samdurtaga vāḍi sīter. aden munene
yōnal rūkata būḍna antartaga sonji,
bey narumser mattor. ⁶te rūkator

keṭṭen vōnga sonji, “rēy jōpliya! nīkun
inṅke bahan jōp piyta? nime tēcci, nī
pēndun hētu kīm. mōka ad pēnter
daya tohteke, maraṭ muḍuṅgvakne
pisa parantaṭ” injer yōnan saṅga ittor.

vaḍi-dūndaḍ vāyan sāṭi kāran

⁷aske rūka tākusvalir tamva tama,
“maraṭ ciṭiṅ vāṭsi, id gaṇḍam bōn
hindal vātayo kari kīkaṭ” inji, ciṭiṅ
vāḍteke ciṭitaga yōnana porol pesita.
⁸te vūr, “nī hindale id gaṇḍam vāta?
nime batal kām kīnti? nime багаṭal
vāti? nīva bad dēs ānd? nīva bad
jāti ānd? iv samdo mākun vaha”
injer pūsi kīter. ⁹⁻¹⁰aske vōr, “nana
hebri jātitona āndun. samdurtun ani
bomitun gaḍi kītor, vōr svargnaga
manval bagavantana bakti kiyvana
āndun. bagavantana hukumun kātri
kiyyak dūro bāj sonjer mantor” injer
vūrkun vehtor. te vūr uṇḍe adik verisi,
“nime ihin bāri kīti?” injer pūsi kīter.
¹¹ad vakatne samdurtaṅ helvaṅ
vaḍi-dūndaḍe baḍe māser mattaṅ.*
yōnan saṅga vūr, “inṅke av sim-sam
dabe māyana itteke, nī sāṭi mamot
batal kīyanayo vaha” injer pūsi kīter.

* **1:3** tārsis itteke inṅkeḍa spēyin dēs.
poṅg-poṅg āser matta.

* **1:11** av helvan hindal rūka yētun poro

¹²te “nana kīta tapun hindale, id vaḍi-dūndaḍ vāta. aden sāṭi nākun tahci, samdurtaga vāṭaṭ. aske samdur sānt ānta” injer vehtor. ¹³ter bati vūr rūkatun ḍarḍite tarle bey kōsid kīter. bati vaḍi-dūndaḍe samdurtaṅ helvaṅ baḍe māyval kīneke, rūkatun ḍarḍite tara parmaki.

yōnan samdurta yētaga tahci vāṭval

¹⁴aden sāṭi vūr, “yē bagavanta! mā vinti kēnja! nimey id gaṇḍam vāyusīti. vēr māynal batay tap kiydaki. ter bati vēna paran ṭeṇḍantom. iden hindal mā poro kasur vāṭma” injer kiliser, ¹⁵yōnan tahci samdurtaga vāṭter. vāṭnekene samdurtaṅ helvaṅ sim-sam dabe mātaṅ. ¹⁶id sūḍsi vūrkun bagavantana vere piyta. te bagavantana mok kaṇḍi kīsi, baktite tākle goṣṭi sīter. ¹⁷ad vakatne undi ḍagur mīn yōnan miṅgana injer bagavantana tayar irsi mattor. yōnal mūd dihaṅ mūd rātk ad mīnda peṭit ropone mattor.

yōnal bagavantana pārtana kiyval

2 ad mīndun ropoḍal yōnal tanvor bagavantana ihin pārtana kītor,
²“nana id ḍagur gaṇḍamne maneke, nīkun pārtana kīton.
 nimey nākun javab sīti.

nāva jīva sonjer maneke
 nana nīkun vinanti kīton. te
 nime nāva vinantitun kēnji.
³nime nākun kōl samdurta
 aḍnaga vāṭusti. helvaṅ
 sirmuṭ āsi, nākun nīvaṅ
 yētaṅ bovrīṅ muḍustaṅ.
⁴nīva carnatal nana ṭūṭe māsi
 gire, nīva pavitra mandirteke
 malsi sūḍka’ injer sōnc
 kīton. ⁵nākun nēska vāyvak
 samdurta yēr gēr-pāsi mucta.
 samdurta jāḍi nā taladaga
 sirmuṭ gūṇḍe māta. ⁶nana
 basketke poro vāyvakne
 darturi tanvaṅ kāvak kehta.
 samdurtaṅ guṭana aḍgun
 būḍ reysi mantan inji matton.
 bati nā bagavanta yehōva
 nime, nāva jīvatun marantal
 pisusīti. ⁷nāva jīva bēvos
 āneke nana nīkun hētu kīton.
 nīva pavitra mandirtaga nā
 vinanti yevta. ⁸kām siyong
 av mūrta bakti kiyvalir
 nīva permata-dayatun tamva
 keyde soḍusanter. ⁹bati
 nana nīva ḍagur-pānda pāṭa
 vārser, nīkun mok kaṇḍi
 kīnton. nan kāl karta mokun
 kaṇḍi kiyvakne sonon. nimey
 baci kiyvani āndi”
 injer bagavantana pārtana kītor.

¹⁰ aske bagavantana ad mīndun hukum sītor. te ad mīn yōnan ɗardite kaksi wāɗta.

bagavantana hukumun yōnal vopval

3 aske bagavantana vacan undundi jōka, “nime tēcci nineva inval muke naguɗe sonji, nan nīkun vehta kabuɗun aga pacar kīm” injer yōnan kēnja wāta. ³aden sāti yōnal tēcci, bagavantana hukum sīta tīr nineva naguɗe sottor. id ɗagur naguɗun hinda bājnāl handa bāj wiɗana itteke mūnd rōjk lāgndu. ⁴yōnal ad nineva naguɗun ropo nēngsi, undi diya tākanacor lak tāksi, “uɗe cālis rōjkne id nagur sate nās ānta” injer pacar kītor.

nineva naguɗer lōkur cuk cuke māyval

⁵te nineva naguɗer yōnal vehta bagavantana goṣit poro barosa irsi, upas manval dinam ɗari kīter. garib-haribna, bēd-bāv selvak samdire pāpnal maltom inji, tohan sāti pōteṅ* gūɗi kīter. ⁶ad nineva naguɗor rājal kēnci tana gir kacurital reysi tana pōɗsi matta ad rājalir pōɗval kapɗi kuɗusitor ani pōte gūɗi kīsi nīrdun poro uttor.* ⁷⁻⁹utta

peje nineva naguɗor rājal, “nana ani nāvur mantrir ihin nirnay yēttom: mamot samdir ani janvar gir upase mandana. itteke veylo-māynal ani ɗor-janvar bataṅge tinva unva. samdire tamo kiyvalik karab kāmki suɗi kīsi, tamo julmate kiyusvalikun marnga lāgar. veylo-māynalir pōteṅ gūɗi kiya lāgar ani janvarkun poro gir pōteṅ wāta lāgar. māynalir samdire tamva tan-mande pūro bagavantana vinti kiyana. ihin maraɗ kīteke mōka bagavani tanakun wāta vele sōṅgun kami kīsi mā poro daya tohci mākun nāseɗam kiyvak dānur” injer haval dāralir saṅga nineva naguɗe vehusitor. ¹⁰ad nineva naguɗer tamvaṅ karab kāmki suɗi kīter. ad sūɗsi bagavantana man māryusisi mune vehtapinay vūrkun nāseɗam kiymaki.

yōnan duksa lāgval

4 id sūɗsi yōnan bey duksa lāgta ani sōṅg ātor. te ihin pārtana kītor: “yē bagavanta! nime daya ani dil-dārtor bagavantani āndi. ani sōṅgun wāyvak perma kiyvani āndi injer ɗāvay. aden sāti vūrkun nāseɗam kiyvak māpi kīnti injer gir nākun ɗāvay. nā dēsne maneken nana ihin āyar injer sōnc kīsi, nineva

* **3:5** tole av pōteṅ janvarta tōlde ani gore būrane tayar kīndir. * **3:6** tanva tana bagavantana mune cuɗur-pān kīsi dusurkun tohan sāti nīrdun poro uttor.

naguḍun badli tārsis sonle pesiton.
³yē bagavanta! nākun jaka. bāriteke
 nana vūrkun vehtapinay jargser
 sele. aden sātī pisvaḍun ter sātay
 nayam” injer bagavantān vinanti
 kītor. ⁴ad kēnci bagavantān “nana
 vūrkun nāseḍam kiymaki inji nime
 sōṅgun vāyma” injer vehtor.

vēli ani puḍi

⁵aske yōnal ad naguḍa siḍayiṅ
 bājneke sonji, aga undi maṇḍa vāṭsi,
 “naguḍun batal bahan āntayo sūḍka”
 injer ad daḍmite uttor. ⁶bagavantān
 yōnan vāta duksa kami kiyan sātī
 yōnana talat poro daḍmi sīnal undi
 vēlitun pirusi bersusītor. ad vēlitun
 sūḍsi yōnal bey kusi ātor. ⁷bati dusro
 nēṭi bay-bay āneke bagavantān undi
 puḍit tayar irsi mattor. te ad puḍi

vēlitun katri kīta. aske ad vēli vār
 jūrta. ⁸kaḍak yeddi terneke kāsta
 vaḍi gir siḍayiṅ rohtor. yōnana
 taladun yeddi lākta. te vōr bēvos āsi,
 “pisvaḍun ter sātay nayam” ittor.
⁹aske bagavantān, “id vēlitun hindal
 gir nime bāri sōṅgun vāti?” injer
 yōnan pūsi kītor. te yōnal “hō! nākun
 sāyana acor sōṅg vāta” ittor. ¹⁰bati
 bagavantān “nime kaṣṭam kiymaki ani
 ad vēlitun pōsi gir kiymaki. undi rātne
 puṭsi bersi undi dihaten vār jūrta
 id vēlitune randi kīser manti. ¹¹te,
 tap-vop kare māyo vūr undi lāk vīsa
 hajarkun ter adik māndi ani samdi
 ḍōr-janvarkne manval nineva inval
 muke naguḍa goṣṭitun bārete, nana
 bacor randi dosa lāgar?” injer yōnan
 saṅga ittor.

gōṇḍi bāsata id pūna niyamun bārete

mune vehval goṣṭi

bāsa inval māynan bagavantā sīta inam ānd

asal bāsa itteke batal? narimankalir voron voror tamva manda ani dilta ani uṇḍe bade samacārtun goṣṭina rūpne artam ānal vehval seleke lihi kīsi manvaḍun bāsa inter. id bāsa goṣṭine itteke bad goṣṭi бага vāyana inval vākyamna rūpun piysi, kālamun piysi tayar āsi mandanta. ītal bāsa kīnekene id kalitaga narimankal samdo jāti-janvarknagaṭal alag ani ḍagur-pānde mantor. id bāsaye māynalira muke gun āndu. iden hindale māynana jāti, rīti-rivaj, kāydaṅg-kānunk ani mān-pānde tākval id duniyaturkun kare mānta.

bāsa багаṭal vāta? bagavantā id kalitun bey sōba gaḍi kītor. bahan itteke, tīr-tīrknaṅg marakne, raṅg-raṅgnaṅg puṅgakne, dusro-dusro janvarte, dusro-dusrok jātine ani bāsane tayar kītor. bāriteke ihin vele tīrk matteke, bagavantān cokoṭ lāganta. aden sāṭi bagavantale iv samdo bāsana varamun duniyatur māynalirkun sītor. māynana puṭgaḍmi bagavantānal ātapinay, bāsana puṭgaḍmi gir bagavantānale āta.

bāsata udes batal? id duniyataga manval har undi bāsātun māt puṭana ani ad bāsātun bārete dihante pariksa kīsi kariyana. id bāsa vaḍkval parja icur-icur maruṅsi, tān būle māyvāk manle, rāki kīsi irana. namunātun bahan itteke, mā kōya seleke gōṇḍi goṣṭin ḍiksanaṛina rūpne, mā kōya bāsātun pustakna rūpne cāpi kīsi irana. ahne pāṭane rūpne ani sinimana rūpne gir tayar kīsi rāki kiyaṇa.

kōyane seleke gōṇḍi bāsate baybil bāri mandana? har voron bāsātun vāci kiyval ani lihi kiyval hak manta. har voron satemun kari kiyval ani artam kiyval hak manta. tanakun iṣṭam vāta adenaga barosa irle har voron hak manta. duniyataga manval har voron gir bagavantān bārete kabuḍun vāci kiyval ani kēnjvaḍa hak manta. ani tamva sāṭi manval ad kabur kēnci, man-dilṭaga sōnc kiyval jurat manta. bagavantā mā sāṭi batal kītor ani batal tayar kīsi irtor invaḍun bārete maraṭ inke vēri mā bāsate vāci kiymaki. bagavantā mā samdirkun batal vehcer mantor inval kari kiyaṇ sāṭine, iden kōyane lihi kiyval jargta. id tīrde vōr bagavantān kari kīsi, vōn bārete samje māsi, maraṭ vōna sēva

barobar tarikate kiyana injerente, id muke kām kiyval jargta.

baybil itteke asal batal āndu?

bagavantale tanvaṅg vacank ani hukumk manval id grantun tanvur pravaktalirkun ani baktalirkun vehci lihi kiyustor. vīr lihi kiyvalir samdir gir āsiya, āprika ani yūrap invalik mūnd kaṇḍalknaṅ, dusrok-dusrok dēsalknaga ani dusrok dusrok piḍinaga bagavantal hukum sīta tīr vīr lihi kīter. vīr samdir lag-bag cālīs jank matter. vūr iden pandra nuhk sālkh yēsu parbu puṭvak maneke ani, yēsu parbu puṭta peje undi nūr sālkhun ropo lihi kīter. itteke pūro sōḍa nuhk sālkh id baybil grantnaṅg pustak lihi kiyval jargta. idenaga pūro sāt sārūṅg pustak mantaṅg. idenaga raṇḍ bāgalk mantaṅg: modoḍa bāgamun *paḍana niyam* inter ani reṇḍava bāgamun *pūna niyam* inter. bati id grantnaga sirip reṇḍava bāgam kōyane anuvād kīsi manta. modoḍa bāgam uṇḍe gir pūro anuvād āyle manta.

ad toleta grant inke manvalir mā kōyturaṅg nēki-badin bahan lāgsi manta?

kōya darmataga tottale sēsanaṅg arpanaṅg ani bakrana balidān siyvalik nēki-badiṅg tākser mantaṅg. iv samdo tīrknaṅg balidānk mākhun suk-sāntne irana ani mukti puṭana injer har sāl kīser mandantaṭ.

bati bagavantal mā samdir sātī kēpat kēpat av nēki-badiṅg kiyvakne undiy jōka tanvor marin balidān sītor. id balidāntun hindal mākhun svargnaga mukti puṭanta. maraṭ vōr bagavantanur mari-miyaḍ āntaṭ. id balidānta goṣṭitun sōnc kīteke, bagavantal mākhun bacoro lāḍ ani perma kīser mantor inval kare mānta. bagavantal pūro kalitun gaḍi kītor. tānga manle narimankalir āyvalir mākhun gaḍi kītor. ani nākhun hētu kīser, nāva pārtana-vinti kīmṭ injer vehtor. aden sātī bagavantana goṣṭi duniyataga manvalir samdir sātī, har gaṭka kāmī siyval āndu. te id grantna jurat mā kōytur sātī gir vele manta. bagavantana goṣṭitaga manval satem piḍinaṅg piḍiṅg mārīvakne undi tīr manval āndu. ani vōr bagavantal mākhun sīta vāgdan basken tōḍ-mōḍ kiyor. id grantnaga bagavantal mākhun mukti siyle vopnal, duniyat ropo maraṭ bahan pisana invalik bagavantanaṅg goṣṭiṅg mantaṅg.

**vōr bagavantan
bahan kari kiyana:**

1. ***bagavantana udes:*** bagavantal nīkhun vele lāḍ kīser mantor. vōr undi udesun sātī nīvur aval-bābona pīṭe nīkhun jalma āyustor. nime vōr bagavantan

kari kīsi, vōn saṅga basket
mīre māsi mandana invale
vōna udes āndu. iden bārete,
“bagavantal duniyaturkun
bey lāḍ kīta kāḍki, tanvor
vorore manval marin id
darturitaga sārī kītor. vōn
poro barosa irval har voror
nāseḍam āyvakne, vūrkun
basket gir pisval jīva puṭana
injerente ihin kītor” injer id
grantna XYZ pējitaḡa manta
(yōhan 3:16).

2. *parjat ani bagavantan*

naḍḍum manval aḍcand:

har voror bagavantan kari
kīsi, vōn saṅga basket mīre
māsi mandana inval vōna
cokoṭna udes manta. bati
māynalir bōna sari vōr sonjer
manter. ani vōr bagavantal
nēmi kīta kānun tīr piser
selur. ihin bagavantan ulṭa āsi
pisvaḍun pāp injer kēyanter.
id pāp mākun ani bagavantan
pāki kīsi vāḍta. vōn saṅga
mīre māsi manvakne ani
lāgi-bāgi selvakne kīta. id pāp
bagavantan karum basken
sonvakne narimankan aḍcand
āsi nilanta ani samdir poro
maranta siksa taci vāṭanta.
bāriteke,

“niyatnor voror gir selor!

niyatnaṅ sarin bārete voror
gir artam kiyor!
bagavantan mahkval voror
gir selor!

samdire sari bahke māsi,
batatune kāmī siyvak āter”
injer id grantna XYZ pējitaḡa
manta (rōma 3:10-12).

3. *ad aḍcandun vīḍusval bagavantana pilan:*

māvaṅ batatune kāmī
siyōṅ av kōsidkne maraṭ
bagavantanaga sonda parvaṭ.
aden sāṭi bagavantale
māvaṅ pāpkun barpur
kaṇḍi kiyvaḍun tayar kītor.
bahan itteke, māynan ani
bagavantan naḍḍum aḍḍam
āsi manval pāpun teṇḍsi
vāṭlene, yēsu kiristun id
kalitaga rohtor. iden bārete,
“niyatnor kiristu,
bagaḍ-niyatnur āyvalir
māvaṅ pāpkun piysi, siksa
bōge mātor. ani mākun
bagavantanaga karum tarle,
undiy jōka mēndoḍa rūpne
maran ātor” injer id grantna
XYZ pējitaḡa manta (1va
pēturu 3:18).

anuvād kiyval tarika:

*mā kōyane id grant baven ādar
kīsi anuvād kiyval jargta?* duso

dusro bāsane lihi kītaṅ baybilkun
vāci kīsi, aven artam kīsi, maraṭ
samdir samje māyval mā kōya
bāsate lihi kiyval jargta. acore āyva,
baske-baskete dusrok bāsanaṅ
baybilknaga bade undi goṣṭita tēḍa
manduyo aske, grīku seleke hebri
bāsata baybil gir sūḍsi, adena
artamun piysi lihi kiyval jargta.

**ihin lihi kīta anuvād baccor vēri
nama parnal manta?**

1. **anuvād būr kīter?** anuvād
kiyval siksān sārūṅ sāl̄k kīsi,
anuvādnāṅ niyamkun karisi
manvalir mā kōytur iden
anuvād kīter.
2. **id anuvādun būr cekiṅ
kīter?** baybil giyantaga
ani anuvād kiyvaḍaga vele
anubav manvalir cekiṅ
kīter. vūr bahan kīter itteke,
baybilta har pustakun, har
adyāytun ani har vacantun
dihante vāci kīter. ani av
vacanknaga taptāṅ-cuktaṅ
goṣṭin cekiṅ kīsi sudri
kiyuster.
3. **kōyane anuvād kīta
baybiltun tamva
samājnaga vāḍakam kiyle
būr vopter?** samdo tīrknaṅ
cekiṅ āta peje gir, gōṇḍi
anuvādna kamiṭitur āyvalir
mamoṭ anuvād kīta ad har
pustakun dihante vāci kīsi,

mā kōya rivajun piysi uṇḍe
jarasi sudri kītom ani mā kōya
seleke, gōṇḍi samājnaga
vāḍakam kiyle gir voptom.

**dusrok bāsana baybilitagaṭal id
kōyane anuvād kīta baybil bahan
tēḍa manta?**

mododa baybil lihi kīta bāsaton (itteke
hebri, arāmik ani grīku) vūr tottur
bahante artam kītero, ahne id gaṭkate
vāci kiyvalir gir samje māyana invale
anuvād kiyvaḍa muke udes āndu.
nēṭa divosne vāḍakam kiyval bāsate
baybil lihi kīta kāḍki, har voror vāci
kiyvan seleke kēṅjvan artam ānta.
har bāsata vyākaran ani nirmān
alag mandanta. iden hindal, dusrok
bāsanaṅ matta tīr goṣṭitun goṣṭi
anuvād kīteke, tole lihi kītaṅ av vele
udesk urpaṭiṅ-tirpaṭiṅ āntaṅ. aske
vāci kiyvalirkun seleke, kēṅjvalirkun
adenaga manval karal artam samje
māyo. tān uṇḍe voror samji kīsi vecha
lāgar. ītal paresan manva injer ani,
vāci kiyval har voron gir cokoṭ artam
āyana injer, mamot goṣṭitun goṣṭi
anuvād kiyvakne har undi bāgamna
artamun anuvād kiyle kōsid kītom.

kahi jōkaṅ anuvādnaga artam
vāyan sāṭi dusrok dusrok goṣṭiṅ
vāpri kītom. ani av jāganaga
vāḍakam kiyvalik goṣṭin vacanta
nambartun piysi pējitaṅ būd lihi
kīsi mandantaṅ. namunat: mattayi
16:24 "tanva taklibun tana sōsi

kīser” injer kōyane manta. bati grīku bāsate, “modun kānci tākana” injer mandanta. modun kānjval itteke, taklib bōge māyval ani maran āyval.

kahi bāgamknaga kōyane artam barobar vāyan sātī, kahitaṅg vacankun mīri kīsi lihi kītom. ³⁻⁵id tīrde raṇḍ seleke adik vacankun mīri kīteke, munetaṅg peje ani pejeṭaṅg mune vacankun lihi kīteke, vāci kiyvalirkun vele cokoṭ samje mānta.

modoḍa bāsata baybiltun dusro bāsate anuvād kiyvalir būre gir āyi adenaga matta tīr artamun barpur (nūṭun nūr partisat) anuvād kiya parur. iden kari kīsi, mamot gir bagavantana vele pārtana-vinti kīser, anuvād kiyle budi-giyantun talkser, mā kōya-kōyturkun bagavantana vacan bacoro kāya-kaṣṭam kīsi andustom. inke māva pārtana batal itteke, māvur veleṭir lōkur id kali gaḍi kiyval ani mā jīvator mālkal āyval bagavantana vacantun artam kiyana, nammana ani vōnor mari āyval yēsu kiristunaga barosa irana. bāriteke

bagavantana sate sari-māragnal ani vacantal bahke māsi sari būle māsi manvalir mā sātī, tanvor mari yēsu kiristun rohci, vōna pavitra netuḍa ani jīvata arpana siyustor. ani vōr yēsuna jalma āyvak maneke, lihi kiyustaṅg grantknaga matta tīr tirisi vōn mūnd rōjkne bagavantat nēṇḍustor. vōnga bōrte barosa irantero, vōn mukti puṭanta. iden bārete,

“vēr yēsuna poroḍun suṭi kīsi, daturit poro manvalira bōnay porol mākun baci kiya paro” injer id grantna XYZ pējitaḡa manta (apo. kā. 4:12).

ani uṇḍe undi jāga,

“yēsu parbuye mā mālkal āndur injer mā toḍḍe vopsi, bagavantat vōn marantal nēṇḍustor injer, mā dilitaga barosa kīteken, maraṭ bace māntaṭ” injer id grantna XYZ pējitaḡa manta (rōma 10:9).

gōṇḍi anuvād kamiṭi

2018

pilemōn

pilemōntun lihi kīta ciṭi

ciṭitun bāreta goṣṭi

lihi kītona porol: pavlu

lihi kīta sāl: kiristu sakam lag-bag sāt sāldaga lihi kiyval jargta.

muke goṣṭi: pavlu jēldaga maneke id ciṭi lihi kītor. pilemōntur dāsirgaṭal onesīmon inval dāsi-māynal parar āsi, pavlu manval jāgataga vātor. pavlu yēsun bāreta cokoṭna kabur vōn vehtor. aske vōr onesīm yēsun poro barosa irtor. te inke pavlu onesīmontun vōnor mālkanaga sārī kīser mantor. onesīmon itteke, 'pāyda siyval' injer artam. iden mune onesīmon pilemōnta kāmūn cukḍi kiyval āsi mattor. bati inke bagavantana permata-dayate pavlun, pilemōntun ani vīrgaṭal ter yēsu parbunte vele pāyda siyval ātor. onesīmontun māpi kīsi, kāmna malsi yētana injer pilemōntun, id ciṭi pavlu lihi kītor.

daṇḍosk

1 mā saṅga kām kiyval lāḍnor pilemōntun, appiya bāyin, sipāyin dāt manval arkipun ani mīva rōn mīre māyval carcitur* samdir sātī, pavlu invana id ciṭi lihi kīser mantor. nana ani mā tamun dāt manval timoti, yēsu kiristuna cokoṭna kabuḍun pacar kīta kāḍki, jēltaga arsi mantom. ³ mā bābo bagavantani ani yēsu kiristu parbu mīkun *permata-daya* ani sānti siyir!

pārtana ani danevād

⁴ nana baskete nī sātī pārtana kīntono, aske nī bārete bagavantani danevād vehcer mandanton. ⁵ bāriteke, nīkun yēsu parbun poro manval barosa ani yēsunur baktalir poro tohval nīva lāḍ ani permata-dayatun bārete nana kēnjton. ⁶ maraṭ undi tīrda barosatur āta kāḍki, yēsu kiristunaṅ samdi āsirvādkun bārete, nīva giyan ad barosatun hindal, baḍe māyana injer

* **1:1-2** undi saṅgam āsi manvalir yēsunur baktilir.

pārtana kinton. ⁷yē dāda! pavitra yēsunur baktalirkun lāḍde vele madat kisi, vūrkun ānand sīti. id goṣṭi nāva diltun gaṭi-dīrya sīsi, vele ānand sīta.

onesīmon sāṭi vinanti kiyval

⁸nime kiyvalik kāmkun bārete yēsu kiristuna poroḍe hukum sīnal nākun adikār manta. ⁹bati veḍil māynanal āyval pavluna yēsu kiristun sāṭi jēl bōge māser, nīkun permate kōrser mantōn. ¹⁰onesīmontun poro nime daya tohana injer, nīkun vinanti kīser mantōn. nana jēldaga arsi maneke, vōr onesīmon parbunor baktal āta kāḍki, nā tōḍo puṭṭor marin dāt mantor. ¹¹iden mune nīkun vēn hindal batay pāyda puṭmaki. bati inke vēn hindal nīkun ani nākun ivirkunte pāyda manta.

¹²pilemōnu! inke nāva taḍakitun mōḍi manval onesīmontun nihga sāri kīser mantōn. ¹³nime modol nākun bahan madat kītiyo, ahne cokoṭna kabur vehvaḍun hindal, jēldaga arsi manval nākun, inke vēr onesīmon gir madat kiyana inval ica matta. ¹⁴bati nīva hukum selva nana batay kiya paron. undi mōka id cokoṭna madat nākun kīka indkite, nāva julmate āyva nīva ica matta tīre kīm, injer kōrser mantōn. ¹⁵onesīmon kahi rōjk nihgaṭal pāke māsi mattor. basket gire svargnaga nī saṅga mandan sāṭine, ihin jargtayo batalo. ¹⁶vōr inke sirip

nīvor dāsi māynale āyo bati, kiristun namtor mā barobartor lāḍnor baktal āndur. yēsu parbun hindal onesīmon nākun ter vele karumnor āndur inji samje mām. ¹⁷te nime nākun bagavantana sēvataga nī barobar manval īsa dāran dāt samje mākite, nākun karum kītape onesīmon gir karum kīm. ¹⁸vēr nihga batay tap tuṅgsi mandanur seleke batay bāki mandanurte, nāva poroḍe lihi kisi ira. ¹⁹‘nanay ad bākitun kaṇḍi kinton’ injer pavlu invana nanay id goṣṭitun kud lihi kīser mantōn. bati nime nīva pisval pūro jinganita nākun bāki manti injer nana hētu kiyval jurat sele. ²⁰aden sāṭi parbun namtor nā tōḍo puṭṭor tamun dāt, yēsu kiristun sāṭi nākun id madat kisi, nāva dīta icatun pūri kīm. ²¹nīva mām-maryadatun poro nākun barosa manta. nana talkta aden ter adik kīnti, injer nākun ṭāvaye. aden sāṭine, id ciṭi nīkun lihi kīser mantōn.

²²uṇḍe undi goṣṭi batal itteke, vertalir sāṭi manval kamratun nā sāṭi tayar kisi ira. nīvaṅ pārtanaṅ kēnci, bagavantal nākun nihga sāri kiyle vopmaḍ mandar injer āsate sūḍser mantōn.

²³yēsu kiristun sāṭi nā barobar jēldaga arsi manval epaprāl nīkun daṇḍos vehcer mantor. ²⁴nā saṅga kām kiyvalir mārku, aristarku, dēmal ani lūkal gire nīkun daṇḍos

pilemōn 1:25

20

vehcer manter. ²⁵yēsu kiristu

parbuna permata-daya mīvaṅg ātman
sāt mani.

yākob

yākob lihi kīta ciṭi

id ciṭitun bāreta goṣṭi

lihi kītona porol: yākob

lihi kīta sāl: kiristu sakam lag-bag cālis siyunalte panas sālkun naḍḍum lihi kiyval jargta.

muke goṣṭi: ad gaṭkate yākob inval porol veleṭirkun matta. vīrgaṭal vēr yākob yēsunor tamur āndur. yēsu pisi maneke, vēr yākob vōnga barosa irmaki bati, sāsī-nēṇḍta peje, vōr yēsu karalen bagavantānor mari āndur injer sūḍsi, kari kisi barosa irtor.

marat taklibknaṅ pariksan vōrci mune tākteke, bagavantān poro karal barosa manta inval dusrurkun kare mānta. carcitur saṅga ani baḥiḍur lōkur saṅga manval tarika sūḍsi, karal barosatun bārete kari kiya vaco. kiyvalik kām̄k ani vaḍkvalik goṣṭin hindal, karal barosa manta ki sele injer mākun kare mānta. karal barosatun bahan kari kiyana invaḍun bārete id ciṭitaga manta.

1 bagavantān ani yēsu kiristu parbunor sēvkal yākobna āndun. duniya pūro pagre māsi manvalir bagavantānur baktalirkun* daṇḍos dosi, id ciṭi lihi kiser mantan.

barosa ani budi-giyan

²⁻³ nāvur dādalir-bāyikniṭ! mīkun taklibk ani duksaṅ vāteke gir mirat vele ānandne maṇṭ. barosate av taklibk ani duksan meysi mune sotteke, mīkun uṇḍe icur vōrcval

gun abbanta injer mīkun ṭāvaye.

⁴ mirat vōrcval guntaga baḍe māsi gaṭ āteken, cokoṭe barosataga gaṭ āser bē-kasur vālir āya parantiṭ.

⁵ mihgaṭal bōne budi-giyan selveke vōr bagavantān kōrana. ahan kōrtor vōn, rāṅgi siyvakne kōrtatun ter adik siyval bagavantān āndur. ⁶ bati bagavantān kōrneke, sīntoro siyoro injer anumānamna barosate talkmaṭ. anumānamne talkval samdurtaṅ helvaṅ bahan vaḍide tēdantaṅgo

* **1:1** bagavantānur baktalirkun: itteke, bāra kāndanur yūdulkna jātitur lōkur injer grīku bāsate manta.

ahan mandantor. ⁷⁻⁸ātor rañđ türkne
sōnc kiyval māynal tanva sardaga
basken barobar tāka paror. aden sāṭi
parbunagaṭal tanakun uñde batay
puṭmaḍ mandar injer ātor āsa kiyva.

garib ani danevantall

⁹garib baktalir tamakun bagavantall
sīta ḍagur-pāndun piysi, ānandne
manda lāgar. ¹⁰bati danevantallir
baktalir tamakun bagavantall sīta
cuḍur-pāndun piysi, ānandne manda
lāgar. bāriteke vūr gir jādīta puñgaḍun
dāt sāya lāgar. ¹¹pōḍḍ pesiyanta,
ad yedite jādī vatanta inval mākun
ṭāvaye. jādī puñgaḍa sōbata rūp
karab ānta. ahne danevantallir baktalir
gir tamvañg kām̄k kīser, maneken
nāseḍam ānter.

karab gunk bagavantanal vāyoñg

¹²duksaṅ vāneke aven vōrci meysi,
mune sonvalir baktalir āsirvād
yētanter. tanakun perma kiyvalirkun
bagavantall vāgdan sītor ad jīvata
kiriṭ* duksaṅ vāneke, barosataga gaṭ
nilturkun puṭanta. ¹³bōnay āyi kasur
kiyan sāṭi man vitteke, bagavantale
nāva mandun vituser mantor injer
inva. bāriteke bagavantall tanva
mandun kasur kiyvan sāṭi vitusor ani

mīva mandun ātal budi puṭusor.

¹⁴bati har māynal tanva kasur kiyana
inval budite, niyatun bahke māsi
karabna āsataga kōñde māntor.

¹⁵ātal karabna āsa piñḍamun dāt
baḍe māsi, pāp invaḍun jalma sīnta.
ad pāp bersanacor bersi, ātmata
sāvḍun jalma sīnta.

¹⁶nāvur lāḍnur dādallir-bāyikniṭ!
miraṭ pase māymaṭ. ¹⁷har undi
cokoṭna ani pūro barpur vāle vastu,
svargnaga manval bagavantanal
vāser manta. vōre bābo hābaḍaga
vēḍci siyvalikun nivḍi kītor. av
vastuna vēḍcite daḍmi māriyanta,
bati bagavantall basketke māriyor.
¹⁸bagavantall tanva sate goṣṭitun
hindal tana nivḍi kīta kalitaga maraṭ
pañṭata modoḍa īsatun dāt* mandana
injer miytor.

sate goṣṭitun kēnci ad goṣṭi tīr kām̄ kiyval

¹⁹nāvur lāḍnur dādallir-bāyikniṭ! id
goṣṭitun kari kīm̄. har māynal kēñjle
tayar mandana ani vaḍkneke sōnc kīsi
jōksi vaḍkana. veyne sōñgun vāyva.

²⁰bāriteke māynana sōñg bagavantall
ica kiyval, niyatna sari tākusa
paro. ²¹aden sāṭiñe mihga manval
karab-pāndun ani багаḍ-niyatun

* **1:12** jīvata kiriṭ itteke svargnaga basket manval jīva seleke mōksem.
pañḍusta pañṭata modoḍa īsa bagavantanañ ānd.

* **1:18** yūdulk

suṭi kīsi tākaṭ. mīva man-diltun ropo bagavantal irta ad goṣṭitun piysi tākaṭ. id goṣṭi mīkun baci kiya paranta.

²² bagavantana vacan sirip kēnjvale āyo bati, ad vacan vehta tīr tākana. ahan tākveke mīva miraṭ mōsem kītūr āntiṭ. ²³⁻²⁴ bagavantana goṣṭi kēnci, ad goṣṭi tīr kiyor vōr māynal ārsataga tanva mokom sūd̄si, tana bahan mantoro inval bahri sonji, yeṇṭane maruṅvan dāt mandantor. ²⁵ bati bagavantana vacantun dihan̄te sūd̄teke tānga batay kami sele. parjatun ad mōkḍo suṭi kiyusa paranta. aden sāṭi bōrte māynal ad vacantun kēnci, ad vehta tīr kīntoro, ad vacantun vōr basken marngor. bati ad vehta tīr pisantor. ātor māynal bad kām kīteke gir bagavantal vōn āsirvād sīntor. ²⁶ bōrte tanva tanay baktana in̄jer vehcer, tanva venjeḍun jarabne ira paroro, vōr tanva tanakun mōsem kiyval āntor. vōna bakti batatune kām̄i siyo. ²⁷ rāṇḍe veylokun ani pōsaṭi mari-miyaḍun taklib maneke, vūrkun madat kiyval baktitune bagavantal kōrser mantor. ahne id duniyata pāp tanakun tuṇḍvakne suduḍ manval baktitun gir bagavantal kōrser mantor. ihin kalti selvakne manval baktiye karal bakti ānd.

cuḍur-pānde sūd̄va

2 nāvur dādalir-bāyikniṭ! maymate jaga jaga miḍcer manval, yēsu kiristu parbun poro barosa irvalir miraṭ, bōne bēd-bāvte sūd̄maṭ. ² namunatun voror māynal sōnetan̄g mudaṅ ani bāritaṅ kapḍiṅ kersi ani uṇḍe voror mākḍe mātaṅ kapḍiṅ kersi, miraṭ *mīre māyval rōtaga* vāter iṇṭu. ³⁻⁴ aske miraṭ bāritaṅ kapḍiṅ kersi saje māsi vāton saṅga, “dāda! nime id cokoṭna kursitaga uda” in̄jer vehci, garibun saṅga, “nime aga nila seleke ige būḍ uda” in̄jer vehteke, miraṭ bēd-bāv tohci, karab budite tasva kītūr āntiṭ.

⁵ nāvur lāḍnur dādalir-bāyikniṭ! id goṣṭi kēnjaṭ. iden munen tanakun permate bakti kiyvalirkun tanva rāj sīnton in̄jer bagavantal vāgdan sītor. aden sāṭi bagavantale duniyatura naduḍun mune garib manvalirkun barosataga danevantallir kīntor. ani vōre tanva rājna īsa yētana in̄jer vūrkun nēmi kītor. ⁶ miraṭ vīr garib lōkura hijat vōser mantiṭ. bati mī poro adikār tākuser, mīkun kōṭknaga* havli kiyvalir vīr danevantallire āndir ki āyur? oho, vīre āndir! ⁷ miraṭ bakti kiyval kiristuna cokoṭna poroḍun rehci

* 2:6 seleke pancadknaga.

vađkvalir vīre danevantalir āndir ki āyur? oho, vīre āndir!

⁸“nīva nikun perma kītape nī āju-bājuturkun gir perma kiyana” inval *darma-grantna* muke hukumun mirat̄ piysi tākteke, ad cokoṭnay goṣṭi ānd. ⁹bati undi mōka mirat̄ bēd-bāv tohkiṭṭe, darmata kānuntaṅg hukumkun piysi bayman āsi pāpir āntiṭ. ¹⁰bāriteke bōre āyi ad kānuntaga manvalik samdo hukumkun piysi tākser, undi hukumun ṭūṭi kīsi tākteke gir, vōr pūro darmata kānuntaṅg hukumkun piysi tākmaki inval badnam āntor. ¹¹bāriteke “pīr kiyva” injer vehtor vōre, “bōnay jīva gir yēṭva” injer vehtor. aden sāṭi voror māynal pīr kiyveke gir undi mōka bōnay jīva yētteke, vōr ad kānuntaṅg hukumkun bayman āsi tāktor āntor.

¹²aden sāṭi mākun mōkḍo suṭi kiyval kānuntun piysi, vađktatun hindal ani kām kītatun hindal bagavantal tasva kiyval mantor injer dihante tākana. ¹³bāriteke dusrur poro daya tohur vūrkun bagavantal tasva kīneke, vūr poro gir daya tohor. bati būrte dusrur poro daya tohantero, bagavantal tasva kiyan nēṭi vūr vele santos ani ānandne mandanter.

barosa ani kām kīsi tohval

¹⁴nāvur dādalir-bāyikniṭ! “nākun yēsu kiristun poro barosa manta” injer voror māynal vehtor iṇṭu bati,

ad barosa matta tīr kām kiyveke, ātal barosa batatune kāmī siyo. ātal barosa māynan baci kiya paranta ki batal? baci kiya paro. ¹⁵namunatun voror dādale āyi, seleke undi bāyiy āyi, tinle tiṇḍi selvak seleke, pōṇḍle kapḍiṅg selvak matter iṇṭ. ¹⁶aske mirat̄ vōr dādan seleke, ad bāyin batay madat kiyvakne, vūr saṅga, “sāntite sonji, peṭimen tiṇṭu ani mēndol-men kapḍiṅg pōṇḍat. aske mīkun garmi vānta. iv samdo mīkun bagavantal sīntor” injer sirip goṣṭinen vehteke batay pāyda puṭo. ¹⁷ade tīrde barosa manta injer vehci, barosa matta tīr kām kiyveke gir ātal barosa voṇṭari āsi sānta.

¹⁸bati namunatun bōre nā saṅga, ‘nākun yēsun poro barosa manta’ indanurte, aske nana, ‘nāva barosatun cokoṭnaṅg kām̄k kīsi tohanton’ injer vōn vehci, ‘nīva barosatun kām kiyvakne toha parki ki batal?’ injer pūsi kīnton. ¹⁹bagavantal vorore mantor injer nime barosa kiyval cokoṭe bati, batal pāyda? ahan būtk gire barosa kīser, verisi tara tara āser mantaṅg.

²⁰ehe pisaṭi! kām kīsi tohvakne manval barosa batatune kāmī siyo invaḍun gava pahje ki batal? ²¹mā tottor bābo abrāhamun hētu kīm. vōr tanvor mari isakun balidān siyval bovat poro bali siyle ānekete, bagavantal vōna kāryatun sūḍsi, vōn

niyatnor injer voptor ki sele? ²²vōna barosaton keyde kīsi tohval miraṭ kari kīntiṭ ki sele? vōr tanva barosa bātal inval keyde tohtor. ²³“abrāham bagavantān poro barosa irtor. aden hindale vōn niyatnor inji bagavantā voptor” inval darma-grantna vacan pūre māta. ad tarikate abrāhamun bagavantānor sōptal inval porol vāta. ²⁴id sūḍsi, māynal sirip tanva barosaton hindal āyo bati, tanvaṅ kāmkun hindale, niyatnor injer bagavantā voptor inval miraṭ kari kīntiṭ.

²⁵ade tīrde, rāhabu[#] inval lanje veylo ijrāyēl dēsnur kabriyalirkun tanva rōn makusi, samdo māt-maryada kīsi dusro sariy sārī kīta. ad cokoṭna kāmūn hindal, ‘niyatna veylo’ injer bagavantā voptor. ²⁶bahante paran sele ad mēndol sāta lekate vāntayo, ahne cokoṭna kām kīsi tohur vūra barosa gire sāta lekaten vānta.

mīva venjeḍun jarabne manal karusaṭ

3 nāvur dādāliṛ-bāyikniṭ! mihgaṭal veleṭiṛ bōda vehvaliṛ āymaṭ. bāriteke bōda vehvaliṛ mākun vele kaṭinta tasva mandanta inval mīkun ṭāvaye. ²marāṭ samdir gire

bacoṅgo galting kīntaṭ. tana vaḍkvalik goṣṭinaga undi gir tap kiyor vōr barpur gun vāle māynal āntor. ātor māynal tanva pūro mēndoḍun jarabne ira parāntor. ³marāṭ tākusta tīr tākana ani māva jarabne mandana injerente kōndan* vēsuni dohantaṭ. ⁴ahne ḍagur rūkata namuna yētteke gir, bey jōrte vaḍi vāsi tān durser vōnta. bati tān tākusval māynal ad rūkatun peje manval cuḍusi kaṭetun* tirusteke, tana bēke sondana itteke hake tān malusa parāntor. ⁵ahne venjer māva mēndoḍaga cuḍusi bāgam ānd. bati ad bey ḍaguk ḍaguk goṣṭiṅ vaḍkanta. ade tīrde, cuḍusi mingul ḍagur kēḍatun bacor-bahan ḍuṇḍusantayo sōnc kīmṭ.

⁶māva venjer gire undi taḍmit dātnay ānd. karabne ninci manval māva mēndoḍaga undi bāgam āsi manta. ad venjer karabun pūro mēndoḍaga pagri kīsi, māynana jinganitun taḍmit dāt lāvi kīnta. ahan lāvi kiyval saktitun ad venjer pātaḍtal* yētanta. ⁷samdi janvarkun, piṭe-puraḍun, purg-busitun, samdurtaga manvalik jivras samdotun iden mune ani iṅke gir māynal jarabne irseren mantor. ⁸bati venjeḍun iṅke vēri bōre tanva jarabne ira parmaki.

* **3:3** grīku bāsate ihin lihi kīsi manta: kōḍata muskuritun lagam dohantaṭ. * **3:4** telugute ad cuḍusi kaṭetun ‘cukkāni’ inter. * **3:6** pātaḍtal: seleke saytandal injer mandanta.

2:25 yehōsuva 2:11

ad venjer jīva teṇḍval vikne ninci avivakne karab kīseren mandanta.

⁹id venjeḍen maraṭ parbu āyval bābo bagavantana ḍagur-pān sīntaṭ. ide venjeḍe bagavantana rūpne puṭṭor māynan sāpena sīntaṭ. ¹⁰āsīrvād ani sāpena undiy toḍdal bahri vāser mantaṅ. nāvur dādālır-bāyikniṭ! ahan maraṭ manva. ¹¹sovor yēr ani cokoṭna yēr basketḱe undi jalatal pūṭe māyoṅ. ¹²nāvur dādālır-bāyikniṭ! anjuri maratun marka paṇḍiṅ* basketḱe sādoṅ. ahne āṅgur vēlitun anjuri paṇḍiṅ basketḱe sādoṅ. ade tarikate, sovor yēta jalatal cokoṭna yēr pūṭe māyo.

budi-giyan vālir

¹³budi-giyan vālir ani samajdārک mī ropo bōre manter ki? ahan matteke vūr sate-pānde tākser, budi-giyan sīta ad cuḍur-pāndun piysi, vūraṅ kārıan tohaṭ iṇṭ. ¹⁴undi mōka mīva diltaga kuṭa kuṭa ani lālsal gunte manji, ḍaguk ḍaguk goṣṭiṅ vehcer satun makusiymaṭ. ¹⁵mihga manval ītal budi-giyan svargnal reysi vāymaki. id mīkun duniyatal vāta budi-giyan ānd. ītaḍaga bāv-bakti sele. id saytanda budi-giyan ānd. ¹⁶bahan itteke bagate kuṭa kuṭa ani lālsalik gunk mandantaṅo, aga jagaḍaṅ

loliṅ ani samdo tīrknaṅ karab kāmک mandantaṅ.

¹⁷bati svargnal vāyval budi-giyan vele pavitra ānd. ad budi-giyan sāntitun perma kīnta. ad bōne batay invak sādu āsi mandanta. ad budi-giyan vehta tīr kēnjanta ani dayate sūḍanta. ani ad cokoṭnaṅ kāmک kīser bēd-bāv tohvak mandanta. ad budi-giyan satemun piysi tākanta. ¹⁸sate-pānde ani sāntite tākvalir ad vijatun vīcci, satna ani sāntita paṇṭatun koyanter.

bagavantana karum varaṭ

4 mihga jagḍaṅ ani laḍeyk batatun hindal jargser mantaṅ? mīva diltaga puṭvalik āsan unditun undi arsi vāyva sonjine iv jargser mantaṅ. ²miraṭ āsa kīkiṭ bati, ad mīkun puṭo. ad kuṭa kuṭa gunta āsatun sāṭi māynan jakantiṭ. jagḍaṅ ani laḍeyk kīntiṭ bati, āsa kīkiṭ ad mīkun puṭo. miraṭ kōrta ad mihga mano. bāriteke bagavantana miraṭ talkviṭ. ³miraṭ bagavantana talkteke gire ad mīkun puṭo. bāriteke mīva suk-bōgun sāṭi karci kiyle karabna āsate talkantiṭ.

⁴id duniyataṅ suk-bōgun saṅga dōstan kīteke, bagavantana perma kītap āyo bati, pīr kītap ānta inval ṭāva sele ki batal? id

* **3:12** grīku bāsate oliva paṇḍiṅ injer manta.

duniyatur saŋga dōstan kīka inval,
bagavantan paga-dāral āntor.
⁵“bagavantal mā samdirkun sīta,
ad ātmate maraṭ tanvay bakti
kiyana” injer *darma-grantnaga*,
vaṭi āgame lihi kīsi manta intiṭ ki
batal? ⁶bagavantal mākun vele
permata-dayate sūdser mantor. aden
sāṭine darma-grantnaga,

“bagavantal garvate manvalirkun
ulṭa tiriyantor.

bati kami-pānde manvalir poro
permata-daya tohantor”#

injer lihi kīsi manta.

⁷aden sāṭi, bagavantan mune
cuḍur-pān kīsi maṇṭ. saytandun ulṭa
tiriyaṭ. aske vōr saytan mihgaṭal
parar āntor. ⁸bagavantan karum
varaṭ. aske bagavantal mī karum
vāntor. pāpestalirniṭ! mīvaṅg pāpkun
noraṭ. bahke māturniṭ! mīvaṅg dilkun
suduḍ-pān kīmt. ⁹pāpestalirniṭ!
vicarte ani doksate maṇṭ. jōrte āḍaṭ.
kavvaḍun badli āḍser ani ānandun
badli doksate maṇṭ. ¹⁰parbuna
naduḍun mune mīva miraṭ cuḍur-pān
kīsi maṇṭ. aske parbu mīkun
ḍagur-pān sintor. ¹¹dādalar-bāyikniṭ!
mīva miraṭ voron voror baymante
rāṅgmaṭ. tanvor sōptan rāṅgi sīteke
āyi seleke vōn poro tasva kīteke
āyi, vōr māynal darmata kānuntun
bayman ātona lekate vāntor. mīva

kām sirip ad kānuntun piysi tākana.
ad kānun cokoṭna seleke vāyuṭna
injer tasva kiyval mīkun hak sele.
¹²parjatun poro nāyda tasva kiyval
ani darmata kānuntaga hukumk lihi
kiyusval vorore bagavantal āndur.
parjatun baci kiyval ani nāseḍam
kiyval gir vōre āndur. te āju-bājutur
poro siksa vāṭaṭ injer vehle nīkun bōr
adikār sītor?

ḍaguk ḍaguk gosṭiṅg vehmaṭ

¹³kēnjaṭ! “nēṇḍ selete nāḍi batter
undi caharde sonji, aga undi sāl
vēri mandantom. varaṭ! aga bēpari
kīsi kotaṅg vele kamay kīkaṭ” injer
vehvalirniṭ kari kīmt. ¹⁴nāḍi batal
jargantayo mīkun ṭāva sele. mīva
jīvatun bārete sōnc kīmt. miraṭ juluk
disi uṇḍe julukne mayaḍ āsi sonval,
pōyata duhartun dātnur āndiṭ. ¹⁵ahan
invaḍun badli miraṭ, “parbu jīvate
irteke, id kīkom ad kīkom” injer
vehana. ¹⁶bati miraṭ ahan kiyviṭ.
lāṇḍi-labaḍ ḍaguk ḍaguk gosṭiṅg
vehcer galṭiṅg kīntiṭ. ¹⁷aden sāṭi
cokoṭ kiyana inval, ṭāva manji gir
cokoṭ kiyor vōn pāp lāganta.

danevantalirkun damki siyval

5 yē danevantalirniṭ, kēnjaṭ! miraṭ
duksate āḍser kiliyaṭ. bāriteke
mīkun gācar-gaṇḍalk vāyvalik

mantaṅg. ² mīva dan-davlat kaḍiyanta ani mīvaṅg pāṅguk velum piyantaṅg. ³ mihga manval sōne ani kūra cilim piyanta. ad cilim mī poro ulṭa gava vehci, mīvaṅg mēndolkun taḍmit dāt ḍuṇḍusanta. iv *ākritaṅg divoskne* gire miraṭ vele dan-davlatna ḍiḡ vāḍser mantiṭ. ⁴ kēnjaṭ! mī vahuknaga kām kiyvalir būytalirkun, miraṭ būti siyvakne pasi kītiṭ. vūraṅg būtiṅg mī poro piradi kīser mantaṅg. vūr būytaalira āḍval svargna dalamnor parbunaṅ* kevkun kēnja vāta. ⁵ bomit poro mīkun pasand vāta tīr suk-bōgne piser, koyval dinamun sāṭi, mīvaṅg dilkun koḍyusi tayar kīser mantiṭ. ⁶ miraṭ niatne tākvalirkun siksa vāṭsi, vūrkun jaktiṭ bati, vūr mīkun marla baḍmaki.

samdotun vōrci mune dāyana

⁷ aden sāṭi dādalir-bāyikniṭ! parbu malsi vānal vēri, miraṭ vōrci cokoṭe sūḍser maṇṭ. bahan itteke, voror kētidāral tanva bomitaga vāṭval cokoṭna paṇṭatun sāṭi, bahan sūḍser mandantoro dihante kari kīmt. vōr kētidāral modoḍa pir vāsi* paṇṭa piranta agaṭalte bersi, paṇṭa koyle vānal vēri vōrcikun cokoṭe sūḍser mandantor. ⁸ miraṭ gir mandun gaṭ kīsi, vōrci sūḍser maṇṭ. bāriteke

parbuna malsi vāyval vakat karum vāser manta. ⁹ nāvur dādalir-bāyikniṭ! voron poro voror cahḍiṅg vehmaṭ. ahan vehturkun parbu siksa vāṭantor. kēnjaṭ! vōr nāyda tasva kiyval adikāri veyne vāyval mantor.

¹⁰ nāvur dādalir-bāyikniṭ! parbun bārete vehtur *parvaktalir* taklibk bōge māter. vūr parvaktalira namuna yēcci miraṭ tākaṭ. ¹¹ taklibk vōrci barosate tākturkun āsirvāḍ yēttur intaṭ. yōbuna vōrcval guntun bārete kēnci mantiṭ. parbu vōn ākrit bātal inam sītor inval miraṭ sūḍtiṭ. parbu vele daya ani kivul vāle āndur. ¹² nāvur dādalir-bāyikniṭ! samdin ter muke batal itteke, svargna poroḍen āyi, bomita poroḍen āyi, uṇḍe dusro batatay poroḍen āyi, miraṭ voṭ vāṭva. sirip batal manta ad vahaṭ. ahan matta tīr vehteken bagavantal mīkun siksa vāṭor.

¹³ mihgaṭal bōre āyi taklibknaga arsi matteke, vōr pārtana kiyana. ānandne mattor vōr, bagavantana pārtana-vinti kīser pāṭaṅg vārana. ¹⁴ mihgaṭal bōre āyi yeḍki-dukne matteke, carcitur pedolkun vōr kēyusana. vūr vāsi parbuna poroḍe niy sōksi, vōn sāṭi pārtana kiyana. ¹⁵ ahan barosate vūr pārtana kīteke, vōr dukelal cokoṭ āntor. parbu vōn cokoṭ kīntor. undi mōka vōr pāpk kīsi matteke, vōnaṅg

* **5:4** *svargna dalamnor parbunaṅ*: itteke sakti vāle bagavantal. ursan vakatne jarasi pir vānta ani paṇṭa koyan mune bey pir vānta.

* **5:7** ad jāgataga

pāpkun parbu māpi kītor. ¹⁶aden sāṭi bave pāpk kīsi mankiṭṭe, bōnaṅ vohk pāpk mī naḍḍum miraṭ vopaṭ ani voron sāṭi voror pārtana kīmṭ. iden hindal, mīva tabiyat cokoṭ ānta. niyatnona pārtana vele saktite manji bacoro cokoṭ kiya paranta.

¹⁷yēliyal mā dātnore sādaran māynal āndur. pir arva injer tanva mande pārtana kītor. te saḍe mūnd sāl̄k vēri, bomit poro pir armaki.

¹⁸ad āta peje pir arana injer marla

pārtana kītor. aske hābar pirdun arusta ani bomi tanga urstaṅ paṇṭaṅ paṇḍusta.

¹⁹nāvur dādalir-bāyikniṭ! mihgaṭal bōre āyi sate sardun bahke māteke, vōn malsi satnaga tatteke id goṣṭitun kari kīmṭ. ²⁰pāpestan pāpna sarital sate sarde malustor vōr, pāpina ātmatun marantal tapusi, baci kiyustor āntor. ide āyva pāpinaṅ pāpkun bagavantana keyde vōr māpi kiyustor āntor.

2va yōhan

yōhan lihi kīta reṇḍava ciṭi

id ciṭitun bāreta goṣṭi

lihi kītona porol: yēsu kiristunor sisyal āyval yōhan.

lihi kīta sāl: kiristu sakam lag-bag hasi siyunalte novad siyung sālkun naḍḍum lihi kiyval jargta.

muke goṣṭi: yēsunur baktalir bad satemnaga nilsi mandana. yēsu kiristu māynana rūpne vāymaki injer veleṭirkun pasi kiyvalir pesiter. te vūr bārete bahan mandana? barosa irtataga tāna paṇḍi barpur puṭnal vēri, vōrci mune bahan tākana invaḍun bārete id ciṭitaga lihi kisi manta.

2yōha

yōhanta daṇḍos

1 bagavantana keyde nēme mātūr baktalirniṭ*, mīkun nāva daṇḍos! nana mī carciturkun pedolta āndun. nana ani satun kari kītūr samdir gir mīkun perma kīser mantom. ² mamotṭ bāri perma kīser mantom itteke, satem mā dilknaga manta ani ad basketṭ gir mā saṅga mandanta.

³ bābo bagavantal ani mā yēsu kiristu parbu, mī poro kivul tohci, mīkun *permata-daya* ani sānti siyir. maraṭ satem ani permate pisan sāṭi vōr madat kiyir.

satnaga nilsi maṇṭ

⁴ bābo bagavantal mākun āge sītapinay, kahitur baktalir satemun piysi tākval sūḍsi, nākun vele ānand lāgser manta. ⁵ lāḍnur baktalirniṭ! maraṭ voron voror permate sūḍana injer mīkun kōrser mantom. id hukum pūna āyo bati, modol vehtatune lihi kīser mantom. ⁶ perma itteke, bagavantanaṅ āgen piysi tākval. modol miraṭ kiristuna cokoṭna kabur kēnjiṭṭ agaṭal, 'voron voror permate sūḍana' invale bagavantal sīta āge ānd.

* **1:1** bagavantana keyde nēme mātūr baktalirniṭ: bagavantal nēmi kīta veylo ani tānur mari-miyaḍ injer grīku bāsate lihi kisi manta.

⁷nana ihin bāri vehcer manton itteke, yēsu kiristu māynana rūpne vāymaki injer pasi kiyvalir veleṭir duniyate pesiter. vūr ātur pasi kiyvalir kiristunur paga-dārġ āndir. ⁸miraṭ kamay kītātun soḡusvakne, barpur inam puṭnal vēri, vūra keyde pase māyvakne dihante maṇṭ.

⁹kiristuna bōdataga nilsi pisval, bābon ani marin vopval āndur. ad bōdataga nilvakne tān saṅga uṇḡe adik jōḡi kīsi vehval, har voror bagavantana nammor vōr āndur. ¹⁰āton mīva rōn kēymaṭ ani

vōn cokoṭ-vāyuṭ gir pūsi kiymaṭ.

¹¹vōn cokoṭ-vāyuṭ pūsi kiyval vōnaṅ karab kāmknaga gir īsa yēṭta lekate vāntor.

¹²uṇḡe vele goṣṭiṅg nīkun lihi kiyana injer nākun vāṭe mānta. te aven sāyte kāgutun poro lihi kiyval nākun pasand sele. bati mīkun baske sūḡka inal jīva āser manta. nana mihga vāta peje mukabili vaḡkana inton. iden hindal mākun barpur anand lāganta. ¹³bagavantana keyde nēme mātur baktalir,* mīkun daṇḡosk vehcer manter.

* **1:13 baktalir:** sēlaḡur mari-miyaḡ injer grīku bāsate mandanta.

3va yōhan

yōhan lihi kīta mūḍava ciṭi

id ciṭitun bāreta goṣṭi

lihi kītona porol: yēsu kiristunor sisyal āyval yōhan.

lihi kīta sāl: kiristu sakam lag-bag hasi siyunalte novad siyung sālkun naḍḍum lihi kiyval jargta.

muke goṣṭi: carciturkun adikāri manval māynal samdirkun bahan sūḍana. dusro muluknal vātur yēsunur baktalirkun permate mām-maryada kiyana. vōr garva-gamaṇḍite manva. samdir gir bey sabās māynal inval gava vōr kamay kiyana. dusrurkun mām-maryada ani permate bahan sūḍana invaḍun bārete, id ciṭitaga manta.

3yōha

daṇḍosk

1 sōptal gayiyun sāṭi, carcituror pedolta āyval yōhānta lihi kīser mantan. nī poro nākun vele perma manta.

²lāḍnor sōpta! nime bāv-baktitaga baḍe mātape, nīva tabiyat gir cokoṭ manji, samdo cokoṭ jargana injer pārtana kīser mantan. ³kahitur yēsunur baktalir* yātra kīser ige vāter. ani nī bārete, 'vōr satemun piysi, cokoṭe tākser mantor' injer gava vehter. ad kēnci nākun bey ānand lāgta. ⁴barosataga nime nāvor marin

dātnoni āndi. nā mari-miyaḍ satne tākser manter inval goṣṭit ter adik nākun ānand siyval dusro bade sele.

gayiyun adikār siyval

⁵lāḍnor sōpta! nīkun voḍki selur vūr, dusro muluknur baktalir vāteke gir bati, nime mām-pān cokoṭ kīser manti. ⁶⁻⁷vūr baktalir nīva permatun bārete carciturkun gava vehter. bavisatne ātur parbuna vacan vehvalir baktalir, kiristun nammaki vūra madat yētvakne sariy nihga vānirte, bagavantal ānand yētnal vūrkun madat kīser man. ⁸dusrurkun vūr

* **1:3** yēsunur baktalir: itteke yēsuna bōda vehcer tirivalir.

pacar kiyval satemnaga maraṭ ṡadārķ
āyana itteke, tapvak ātura māl-pāl
sūdāna.

vāyūṭun suṭi kīsi cokoṭun piysi tākana

⁹nana agaṭa carciturkun undi goṣṭi
lihi kīton. bati vūrgaṭal voror adikāri
āka inval diyoterpes mā goṣṭi vopser
selor. bāriteke tanva poro uṇḁe bōre
adikāri manva intor. ¹⁰acore āyva,
vāyvalir baktalirkun māl-pāl kiyor ani
dusrur kīkom itteke gir vopser selor.
ahan māl-pāl kiyvalirkun aḁḁam
āser, vūrkun carciturgaṭal aladi vāṭser
mantor. ani mā bārete āyong-sonong
av bey karab vaḁkser mantor. aden
sāṭi nana vāta peje, vōn bārete vehci,
tohanon.

¹¹nā lāḁnor sōpta! nime vōna
namuna yēcci tākma. vāyūṭun āyva

cokoṭune piysi tāka. cokoṭ kiyval
bagavantānor āndur. vāyūṭ kiyval
bagavantānor āyor.

¹²dēmetrin bārete carcitur samdir
cokoṭ vehcer manter. bagavantana
satemun piysi vōr tākta kāḁki, ad
satem gir cokoṭnor injer gava sīser
manta. maraṭ gir ad karalen injer
vehcer mantaṭ. mamot vehval satem
injer nīkun ṭāva.

ākritaṅ gostiṅ

¹³uṇḁe vele gostiṅ nīkun lihi kiyana
injer manta. bati sāyte ani pōṇṭinte
lihi kiyval nākun pasand sele. ¹⁴nīkun
baske sūdka inal bey jīva āser manta.
ahan maraṭ bēṭe māta peje mukabili
vaḁkakaṭ. ¹⁵bagavantal nīkun sānti
siyir! ige manvalir sōptalir nīkun
daṇḁos vehcer manter. aga manval
har voror sōptan māva daṇḁos veva.

© 2023 Wycliffe Bible Translators, Inc.

This project text is licensed under a CC 4.0 International License.

This colophon line is the result of the project-level override working.